

No 238.

Kalendarzyk tygodniowy:

Czw. św. Martyniana M.
Piąt. św. Wiktora M.
Sob. św. Łukasza.
Niedz. św. Jana Kant.
Pon. św. Ireny.
Wt. św. Urszuli P.
Śr. św. Kordali.

Wschód słońca godz. 6 m. 28
Zachód słońca godz. 5 m. 02
Dług dnia godz. 10 m. 34
Ciepota dnia godz. 6 m. 11

CENA PRENUMERATY:

W ŁÓDZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięcznie „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40.
Półrocznie „ 3 „ 76
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8,
Telefonu № 593

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Czwartek, dnia 16 października 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-ej po południu

CENY OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekst po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyraża (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i kroniki po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rab. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rab. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Sala Koncertowa

(DZIELNA 18)

Sala Koncertowa

W sobotę dnia 18 października 1912 roku

JEDYNY WIELKI KONCERT

Kamila Saint-Saënsa

w charakterze dyrygenta i wykonawcy ze współudz. Warszawskiej Orkiestry Filharmonicznej pod dyrekcją ZDZISŁAWA BIRNBAUMA.

Bilety do nabycia w kasie Teatru „Thalia” (Dzielnia 18) w dniu zaś koncertu w kasie Sali Koncertowej.

Początek o 8¹/₄ wieczorem.

Początek o 8¹/₄ wieczorem

Towarzystwo Ubezpieczeń „Rossya”

Zawiera **dożywotnie** ubezpieczenia od wypadków na kolejach. Często wydarzające się **katastrofy** kolejowe czynią to ubezpieczenie dla każdego niezbędnym.

Premję **bardzo umiarkowaną** płaci się **raz** jeden na **całe życie**.

Łódzka Główna Agentura
Wilhelm Hordliczka
ul. Piotrkowska № 150.

W rozmarzeniu.

Podczas letniego wieczoru siedzi w Alejach Ujazdowskich rozmarzona para.

— Jaki świat piękny! — wzdycha ona.
— Tak, mój skarbie. To niebo jasne i pogodne zdaje się być obrazem twojej dziewczęcej duszy.
— A ten księżyc czyż niewygląda na marzącego poeę.

— Doskonałe porównanie!
— A te trzy gwiazdki, widzisz? Jakie śliczne!
— Prześliczne! Zupełnie jak na etykiecie butelki z koniakiem Szustowa! 3257

Przeciw kolonizacji pruskiej.

Działalność pruskiej komisji kolonizacyjnej zaczyna się niepokoić nawet tym, którzy dotychczas byli jej protektorami. W organie junkrów pruskich „Deutsche Tageszeitung”, baron Wangenheim zamieścił onegdaj artykuł, w którym zarzuca wprost, że wszelkie usiłowania, domagające się przeprowadzenia jaknajenergiczniejszego wewnętrznej kolonizacji, są tylko płaszczykiem, pod którym ukrywa się dążność „zniszczenia wielkiej własności”.

Sprawa wewnętrznej kolonizacji jest, zdaniem barona Wangenheima, tak wielkiej doniosłości, że nie może być przedmiotem intryg partyjnych, ale prowadzona z największą rozważą. Wskazując na stosunki w Bawarii, autor twierdzi, że drobna własność hoduje wprawdzie nieco więcej bydła aniżeli wielka, ale w znacznie gorszym gatunku, a w produkcji zboża równać się nie może z wielką. Ażeby stosunek wielkiej do małej własności unormować w odpowiedni sposób, sprawę tę trzeba złożyć w ręce poważnych instytucji, jak krajowe ekonomiczne kolegium, iz-

by rolnicze i t. p. instytucje, a rządowi dać w ręce prawo przedkupna przy każdej sprzedaży i uchwalić ustawę zasadniczą, na mocy której mógłby przeszkodzić każdemu tworzeniu kolonii z ekonomicznych, socjalnych i narodowych względów.

Bar. Wangenheim występuje dalej przeciwko projektowanemu przez „Koelnische Zig.” rozszerzeniu prawa wywłaszczenia na wszystkich ziemian polskich i tak mówi.

„Z ciężkim sercem zdecydowała się swego czasu prawica na głosowanie za ustawą wywłaszczającą w dzielnicach narodowo zagrożonych, musiała to jednak uczynić, ponieważ walka o utrzymanie tam niemieczyny została nam narzucona. Ale i dzisiaj jestem tego zdania, że przez odpowiednią ustawę osadniczą więcej byłibyśmy zyskali, aniżeli przez obosieczny środek wywłaszczenia. Autor artykułu zamieszczonego w „Koelnische Zeitung”, żąda ni mniej ni więcej, jak zupełnego pozbawienia praw całej większej własności. Żądanie to wskazuje nasamprzód, jak mało jest obeznany ze stosunkami na wschodzie. Dalej dowodzi, jak bardzo niebezpiecznym był pierwszy krok w sprawie wywłaszczenia i dokąd dalsze postępy na tej drodze doprowadzić mogą. A czemuż wywłaszczać tylko posiadłość ziemską? Jeżeli ma się tworzyć tylko drobne egzystencje, należałoby zdusić nie tylko i wielki przemysł, lecz każde większe przedsiębiorstwa i stworzyć socjalno-demokratyczne państwo przyszłości”.

W powyższych słowach przebiega się niedwuznacznie, że w kołach konserwatywnych niemieckich zaczyna się liczyć z niebezpieczeństwem, które im grozi wskutek ustawy wywłaszczenia.

Widzą, że sami zawiesili nad swoją głową miecz Damoklesa. Ale dziś żale przychodzi zapóźno, a projekty, które nadal snują, również są dla nich samych niebezpieczne.

O podpisy polskie na podaniach.

Kancelarya oberpolicmajstra warszawskiego, od pewnego czasu poczęła odrzucać podania, podpisane po polsku.

Z tego powodu „Gazeta sądowa” przypomina, iż kwestya podpisów nierosyjskich na podaniach do sądu dawno już została rozstrzygnięta przez Senat w wyroku ogólnego zebrania 1-go i kasacyjnych departamentów z r. 1894 nr. 17.

W wyroku tym Senat wypowiedział się kategorycznie, iż „umarzanie spraw bez merytorycznego ich rozpatrzenia i bez zastosowania środków, w celu przekonania się, czy nierosyjski podpis rzeczywiście odbowiada nazwisku i imieniu petenta jest rozporządzeniem zgoła samowolnym i niezgodnym z zadaniami sądu, szczególnie, jeśli wyraźny i składający się z łączących liter podpis nie budzi żadnych wątpliwości co do jego znaczenia”.

„W celu utrzymania swej godności — mówi dalej Senat — i w celu dokładnego wykonania swych obowiązków, rząd obowiązany jest zastosować środki w celu poprawienia uchybień formalnych”.

W zakończeniu wyjaśnienia swego Senat zaznacza, iż „pominięcie formalności w art. 261 ust. proc. cyw. przepisanej, nie może być zasadą do pozostawiania podpisów bez rozpoznania.

Zdaniem „Gaz. Sądowej” powyższe słuszne i wcale niedwuznaczne wywody powinny obowiązywać i władze administracyjne. W stosunkach z władzami administracyjnymi (szczególniej jak w danym wypadku — z policją) ludność powinna korzystać z większych jeszcze ułatwień aniżeli w stosunkach z sądami, gdzie można posługiwać się zastępstwem fachowców, znających język państwowy.

Zaznaczyć przytem należy, iż w skład wyrokującego komitetu wychodził i I-szy departament Senatu, który jak wiadomo, rozpatruje skargi na pozostawienie bez rozpoznania podania, podpisanego po polsku, byłby niewątpliw.

Arcybiskup w Łodzi.

Ks. Arcybiskup po udzieleniu wczoraj przed południem w kościele św. Krzyża sakramentu Bierzmowania przeszło 2000 osobom udał się po południu do szkoły rzemiosł przy ulicy Wodnej.

U wejścia do szkoły powitali Dostojnego Gościa chlebem i solą młodzieńcy pp. Geyerzy oraz p. inż. Edward Wagner. Jego Ekscelencya szczegółowo informował się o wszystkich sprawach szkoły i skrupulatnie oglądał zarówno warsztaty jak i samą uczelnię. Szkoła zrobiła na ks. Arcybiskupie wrażenie dodatnie, któremu dał wyraz w rozmowach.

Po południu bawiła u Arcybiskupa delegacja pałestry łódzkiej. Na czele delegacji tej miał stanąć ś. p. August Raubał, któremu powierzono powitanie Arcypasterza. Ponieważ zaszedł smutny zgon ś. p. Raubala, przeto zastąpił go dyrektor towarzystwa kredytowego miasta Łodzi p. Leon Gajewicz.

Arcybiskup powitał palestrę, jako swoich kolegów, sam bowiem studiował prawo.

Wieczorem J. E. zwiedził „Dom Ludowy” przy ul. Przejazd 34, gdzie przyjmował patron ks. J. Albrecht, zarząd i tłumnie zebrani członkowie Stowarzyszenia.

Na cześć dostojnego Gościa grała orkiestra i śpiewały chóry Stowarzyszenia.

Dziś od godziny 6 rano J. E. bierzmował do godziny 8-ej.

O g. pół do 9-ej rano pojechał do Domu starców i kalek.

W przedśionku J. E. był przyjęty chlebem i solą, następnie na pierwszym piętrze przed kaplicą prezes Domu starców i kalek p. Sprzączkowski powitał serdecznymi słowy Dostojnego Gościa i wręczył Mu sprawozdanie.

Następnie J. E., przywdziawszy szaty mszalne, w asystencji ks. kanonika K. Szmidla i prałata W. Tymienieckiego, odprawił mszę św., w czasie której „Lutnia” łódzka pod batutą p. Mazurkiewicza oraz chór i orkiestra szkoły J. Radwańskiego pod batutą p. Brandta wykonały pienia religijne.

Po nabożeństwie J. E. udzielił czterem starszkom sakramentu Bierzmowania.

Z Domu starców i kalek J. E. pojechał do Gazowni miejskiej.

Wogóle J. E. interesuje się instytucjami publicznymi.

Rocznica ks. Józefa.

Pod przewodnictwem p. Juliuszowej Leowej zawiązał się komitet pań dla urządzenia swoim staraniem obozowego posiłku południowego dla połowych drużyn sokolstwa krakowskiego okręgu, z okazji ćwiczeń wojskowych, wykonanych w dniu obchodu dla uczczenia pamięci ks. Józefa Poniatowskiego.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Radziława. Jutro Znatysława.

TEATR POLSKI (Cegielniana nr 63). Dziś „Szalawita”, krotoczwila Abramowicza i Roszkowskiego. (Premiera). Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Karpaccy górale” Korzeniowskiego. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Wesoła wdówka”. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Piękna Helena”. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIA. Dziś pos. Komitetu robót publicznych przy Komitecie obywatelskim (Wólczańska 95) o godzinie 5 po południu.

— Jutro pos. starszych Zgrom. majstrów malarzów (Nawrot nr. 20) o g. 5 pp.—Pos. sekcji przyrodniczej przy Stow. naucz. chrz. (Konstantynowska 5) o godz. 8 wiecz.

ZE STRAŻY. Dziś o godz. 7½ wiecz. ćwiczenia I oddziału łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

MUZEUUM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 pp. do 10 wieczorem; a w niedziele i święta od godz. 12 w poł. do 10 wiecz.

KRONIKA.

(x) **Na fundusz dla przekupniów.** Z powodu zgonu ś. p. Augusta Raubala, jednego z pierwszych kooperatystów w naszym mieście, redakcyja „Rozwoju” zamiast kwiatów na trumnę składa rubli 10 na zaczątek kapitału pożyczkowego imienia Augusta Raubala dla biednych przekupniów polskich. Kapitał ten będzie złożony w 1-em Tow. pożyczkowo-oszczędnościowym i zostanie do rozporządzenia zarządu tegoż Towarzystwa.

Red. „Rozwoju”.

(x) **Praca nieletnich kobiet.** Ministerium handlu i przemysłu opracowało projekt ustawy o

Dzisiaj 16 b. m. w sali „Lutni” przy ul. Piotrkowskiej № 108 odbędzie się

koncert benefisowy p. Maryi Ottówny

primadonny opery łódzkiej

ze współudziałem pp.: Brandta, Jezierskiego i Mazurkiewicza.

Początek **punktualnie** o godz. 8 i pół wieczorem.

Bilety w cukierni p. Ulrichsa, róg Piotrkowskiej i Andrzeja, a od godz. 8-ej wieczorem na miejscu przy kasie.

ochronie pracy osób, nie mających jeszcze lat 17, oraz pracy kobiet. W myśl tego projektu najwyższa norma pracy kobiet i nieletnich w fabrykach i zakładach przemysłowych ma wynosić 10 i pół godziny. Roboty nocne, wobec ich zgubnego wpływu na zdrowie, mają być całkowicie wzbronione kobietom i dzieciom. Również niewolno będzie kobietom i nieletnim wynajmować się do pracy w kopalniach. Wreszcie w celu ochrony małoletnich w wieku 15 do 17 lat mają być przez główny urząd fabryczny wydane przepisy obowiązujące o warunkach do pracy w zakładach przedstawiających pewne niebezpieczeństwo dla zdrowia.

Projekt ministerium handlu ma być jeszcze rozważony przez radę ministrów.

(x) **Poświadczenia lekarskie.** Ministerium sprawiedliwości opracowało projekt ustawy o odpowiedzialności lekarzy za wystawienie nieprawdziwych poświadczeń o stanie zdrowia, o szczepieniu ospy, o przyczynach zgonu i t. p.

Zgodnie z tym projektem lekarze, zarówno pozostający na służbie rządowej, jak wolnopraktykujący, o ile im będzie dowiedzione rozmyślne wystawienie takich nieprawdziwych poświadczeń, podlegać będą karze więzienia od 2 do 8 miesięcy.

Projekt ten ministerium sprawiedliwości przesłało do opinii rady lekarskiej przy ministerium spraw wewnętrznych, która do jego rozważenia powołała specjalną komisję.

(—) **Instytuty weterynaryjne.** Do budżetu wydatków nadzwyczajnych ministerium oświaty wniesiono 370,000 rb. dla instytutów weterynaryjnych na podwyższenie wynagrodzenia profesorów tych instytutów.

(a) **Zawieszenie wypłat.** W Homlu zawie-

22)

Śledztwo Matyldy.

(Ciąg dalszy — patrz № 237).

ROZDZIAŁ TRZECI.

Restauracyjka, w której pani Gourgeot i Firmin zasiedli, znajdowała się na rogu ulicy de Pyrénées naprzeciwko remizy dorożkarskiej. Do tej remizy właśnie zajeżdżał stary fiakier, który Różę odwiózł do jej tajemniczego mieszkania.

— Mamy dziś ładną pogodę i będziemy jeść na dworze, a w ten sposób nasz poczwier, przyszedłszy po swój powóz, nie wymknie się nam.

Taras restauracyjki stanowiła po prostu część chodnika. Zajmowały ją trzy stoliki, przysunięte do samej wystawy.

Przy jednym z tych stolików jadł powoli jakiś młody urzędnik, którego mina tragiczna wywoływała z razu zdziwienie. Ale łatwo było zdać sobie sprawę, że ponury wyraz był wrodzony i że nie można go było przypisać ani stosunkom zewnętrznym, ani bólowi tajemnym. Chrupał różowe rzodkiewki, na które też przyszedł gust pani Gourgeot.

— Niedobrze robię, jedząc je—powiedziała —bo mój żołądek tego nie znosi.

— Pani choruje na żołądek? — zapytał Firmin.

— To jest moja słaba strona—odpowiedziała pani Gourgeot. — Od pewnego czasu pijam rano ziółka, które mi poleciła jedna z sąsiadek.

Ale tymi dniami pieczenie zaczęło mi znowu dokuczać.

Firmin był zdziwiony, że ta kobieta, obdarzona taką systematycznością umysłu, nie pomyślała ani na chwilę aby zatroszczyć się poważnie o swoje zdrowie.

Młodzieniec o minie tak tragicznej był może po prostu złym duchem, którego los sprowadził tutaj, aby nastroczyć pani Gourgeot niebezpieczną pokusę. Na jego obraz i podobieństwo bowiem zjadła po kolei mizeryę z ogórków, cięcinę z korniszonami i jakiś ser nieznan, który zapowietrzał otoczenie na dziesięć metrów dookoła.

— Do katal ach do katal! Jak mnie to dolega!—powiedziała, uderzając się w okolicę żołądka—jeżeli pan skończył, to zabierajmy się, bo inaczej pojadam jeszcze najrozmaitsze rzeczy, aby pozbyć się tego dolegania, a im więcej zjem, tem bardziej będzie mnie paliło. A zresztą nieźle będzie obejrzeć tę remizę, aby się dobrze zapewnić, czy ten cymbał woźnica już nie odjechał. Wprawdzie powiedział, że zabierze swój powóz dopiero po śniadaniu, ale z tymi starymi durniami nigdy się nie wie, czy nie zmienia zamiaru.

...No, to jeszcze wcale nie drogo — powiedziała, rzucając okiem na rachunek, który Firmin właśnie zapłacił — to jest przynajmniej zakład, w którym można zepsuć sobie żołądek za tanie pieniądze.

Przeszli wpoprzek ulicę i weszli w bramę dojazdową remizy. Znaleźli się na małym dziedzińcu wiejskim, zajętym przez dwie kury i bardzo starego psa, który w pobliżu kupy gnoju rozłożył swe ciało żółte, bezkształtne, z wysku-

bany włoś. Poza wystającym numerem znajdowały się trzy powozy umieszczone pod daszkiem. Jeden z tych fiaków służył za rezerwę. Rozumiano przeto, że miał być popsuty; lecz należało się zapytać, dlaczego dwa inne równie zniszczone nie zostały dopuszczone do tego wypoczynku. Firmin wskazał zbutwiałą karetę.

— Ta jest bardzo podobna do powozu z przedwczoraj. Zwłaszcza, że o ile sobie przypominam, nie miała taksometru, a ten fiakier także go niema.

— Tak jest — rzekła Matylda—to jest jeden z tych powozów bez taksometra i bez pneumatyków, jakie pojawiają się jeszcze po dworcach. Tymczasem wiejskiej ciszy tego podwórka nie macił żaden hałas wielkiego miasta, które wydawało się o sto mil dalekiem.

— Czy tu niema biura?—zapytał Firmin...

— Nie myślę—odparła Matylda.—Dziś rano, kiedyś tedy przechodziła, aby zasięgnąć informacji, znalazłam przypadkiem na podwórzu jakąś poczwierką kobiecą, która, zdawało się, że należała do tego domu.

— Tu są jakieś drzwi, które muszą prowadzić do tajni—powiedział Firmin.

Te drzwi prowadziły do ciemnej komórki, którą czuć było starą uprzężą, gnojem zakonserwowanym, do czego chwilami mieszała się woń ryby równie niespodziewana jak dusząca. Oko z wolna przywykało do półcienia i poczęło rozróżniać dwa stare konie siwe, dostownie zużyte.

(d. c. n.).

siła wypłaty firma „M. Idelsohn“, pasywa obliczają na 250,000 rb.

Idelsohn zwrócił się do fabrykantów z prośbą o prolongowanie długów na czas dłuższy, na co zgodzili się niekiedy.

W Warszawie zawieszili wypłaty „Iser Tenenberg“, handlujący gotowym ubraniem; pasywa wynoszą 30,000 rb. Sąd handlowy, ogłosiwszy jego upadłość, oddał T. pod dozór policyi.

Zawiesiła również w Warszawie wypłaty „Golda Wolkowinska i S-ka“, pasywa dochodzą do 20,000 rb.

(a) **Zniżenie płacy.** W fabryce Lipszyca obniżona została płaca zarobkowa tkaczy w stosunku 1 kopiejki od 1,000 wątków.

(a) **W sprawie skupu kolei łódzkiej.** W dalszym ciągu krąży pogłoski o projekcie skupu gwarantowanej przez rząd kolei fabryczno-łódzkiej. W tym wypadku rząd spotkałby się z większymi do zwalczania trudnościami natury finansowej, niż na kolei wiedeńskiej, gdyż wszystkie grunty, zajęte pod budowę kolei fabryczno-łódzkiej i obwodowej, stanowią prywatną własność akcyonariuszów. W razie skupu tej kolei skarb musiałby zapłacić za grunty i akcye około 15-tu milionów rubli.

(a) **Z handlu.** W handlu hurtowym materiałami aptecznymi i chemicznymi zapanowało obecnie bardzo znaczne ożywienie. Ruch wzrasta z każdym dniem. Na zwiększenie się obrotów oddziaływa ta okoliczność, iż ostatnimi czasy ilość składów hurtowych na rynku naszym zmniejszyła się niepomniernie.

Równocześnie większa część artykułów lekarskich podniosła się w cenie, gdyż ceny te normowane są przez liczne syndykaty, obejmujące prawie cały przemysł lekarsko-chemiczny.

W ciągu ostatnich lat 4—5 prawie wszystkie główne artykuły tej dziedziny zdrożały o 30 do 50%, a niektóre o 150%. Nawet soda podrożała o 10%.

Popyt na tak zwane środki patentowane powiększa się pod wpływem licznych a krzyżących reklam. Codziennie też przybywają na rynek handlowy nowe środki tego typu.

(a) **Uruchomienie fabryki.** Wielka wykończalnia firmy R. Marks i S-ka, mieszcząca się w gmachu przy ul. Konstantynowskiej w Zgierzu, którą do dnia 1 sierpnia 1911 roku dzierżał L. Kajzebrecht, po zgórą dwuletniej bezczynności zostanie w tych dniach uruchomiona. Wykończalnię, którą gruntownie odrestaurowano i zaopatrzono w brakujące maszyny, prowadzić będą sami właściciele.

Początkowo fabryka zatrudniać będzie około 60 robotników, a następnie, w miarę napływu zamówień liczba robotników powiększona zostanie do 150.

(a) **W sprawie kanalizacji i wodociągów.**

Na wczorajszym posiedzeniu magistratu przyjęto do wiadomości, że gubernator piotrkowski zatwierdził skład komitetu budowy kanalizacji i wodociągów w Łodzi.

Do komitetu tego wchodzi fabrykanci: pp. Robert Schweikert, Emil Eisert, Albert Jarociński, Alfred Biederman, Juliusz Kinderman, Leon Grohman, Edward Herbst, Leon Herbst, Juliusz Heinzel, Ludwik Heinzel, Karol Scheibler, Karol Steinert, Stanisław Silberstein, Ernest Leonhardt, Jakób Hertz, obywatele: pp. Jakób Peters, Józef Sachs, Teodor Meyerhoff, inżynierowie: pp. Józef Witkowski i Czesław Swierczewski, lekarze: dr. Henryk Trenkner i dr. Stefan Bogusławski.

Pierwsze posiedzenie wzmiankowanego komitetu wspólnie z inżynierami miejskimi, na którym rozważana będzie sprawa urzeczywistnienia projektu kanalizacji i wodociągów w mieście naszym, odbędzie się w dniu 23 b. m. o godz. 6-ej wieczorem w magistracie łódzkim.

(a) **Bruki miejskie.** Na wczorajszym posiedzeniu magistratu, pod przewodnictwem prezydenta, z udziałem radnych i inżynierów miejskich, rozważano w dalszym ciągu sprawę ułożenia bruków miejskich na kilku ulicach miasta.

Uchwalono na zaprojektowane przez inżynierę podwójne bruki wydatkować rb. 150,000 rubli z sumy 265,000 zatwierdzonej przez ministerium na ten cel na rok bieżący.

(a) **Gimnazjum dla żydów.** Wskutek starań podjętych przez grupę osób z pośród miejscowej inteligencji żydowskiej, kurator okręgu naukowego warszawskiego zezwolił na otwarcie

gimnazjum męskiego 8-klasowego w Łodzi, specjalnie dla żydów.

Ażeby wychowawcy kształcili się w duchu narodowościowo-żydowskim, w nowym gimnazjum położony zostanie głównie nacisk na wykłady przedmiotów żydowskich, jak starożytna hebrajska biblia, historia żydowska i r. p.

(a) **Z żydowskiego T-wa dobroczynności.** Sprawozdanie za wrzesień r. b. wykazuje, że kasa pożyczkowa przy Towarzystwie wydała 129 pożyczek na ogólną sumę rb. 7,560; zwrócono ratami tygodniowymi rb. 6,551 kop. 75; tania kuchnia wydała 9,650 obiadów po 3, 4 i 5 kop.; bezpłatnych zaś 69. Do obiadów tych dopłacono z funduszu Towarzystwa rb. 394 kop. 50. Zapomóg jednorazowych i stałych wydano 754 na sumę rb. 1,832 kop. 95. Z ofiar i procentów wpłynęło na T-wo dobroczynności i na inne instytucje rb. 1,788.

(a) **Ze Stow. majstrów fabrycznych.** W sobotę, dnia 18-go b. m., o godz. 8-ej wieczorem, w lokalu własnym (Nowy Rynek № 6) odbędzie się pogadanka fachowa sekcji tkackiej Stowarzyszenia majstrów fabrycznych gub. piotrkowskiej.

(a) **Z Tow. odontologicznego.** W dniu wczorajszym, w lokalu przy Nowym Rynku nr. 6, odbyło się ogólne zebranie członków łódzkiego Tow. odontologicznego. Zagał je i przewodniczył obradom prezes zarządu, p. Aberfeld, pióro trzymał p. S. Lipowski, sekretarz zarządu.

Pani Abramowiczowa odczytała referat o zapaleniu dziąseł. Następnie obradowano w sprawie rezolucyj IV tegorocznego zjazdu delegatów towarzystw dentystycznych w Moskwie dotyczącej nadmiernych i szumnych reklam. Postanowiono wysłać od zarządu delegację do inspektora lekarskiego p. Tieplaszyna przy piotrkowskim urzędzie gubernialnym; delegaci przedstawiać okazy niektórych reklam, drukowanych w prasie miejscowej, potępionych przez uchwały zjazdu i wystąpić z prośbą o wydanie rozporządzenia, zabraniającego zbyt szumnego redagowania takich ogłoszeń.

Sprawę urządzenia muzeum odłożono do następnego zebrania.

(a) **Ze Stow. nauczycieli chrześcijan sekcji przyrodniczej.** Trzecie z kolei posiedzenie tego Stowarzyszenia odbędzie się jutro w piątek dn. 17 b. m. o godz. 8 wieczorem i poświęcone będzie referatowi przewodniczącej p. Stefanowskiej „Komórki nerwowe w świetle badań naukowych“. Referat będzie ilustrowany pokazami mikroskopowymi.

Referat ten zainteresował naszych przyrodników; spodziewany więc jest liczny udział słuchaczy.

(—) **Obawa przymrozków.** Wobec gwałtownego obniżenia się temperatury (dziś w nocy temperatura spadła do 1° R.) zachodzi obawa nowej klęski dla rolników, a mianowicie: wczesnych przymrozków jesiennych, które w roku zeszłym uszkodziły tyle ziemniaków niewykopanych jeszcze lub niedostatecznie okrytych na zime.

Cały tegoroczny anormalnie mokry i chłodny rok każe nam obawiać się i wczesnej zimy, tymczasem ziemianie wskutek deszczów i braku robotnika opóźnili się wszędzie z siewem i wykopkami.

Oziminy więc nie rozkrzewią się dostatecznie przed mrozami, a kartofle mogą zamarznąć, co wobec już stale bardzo rozszerzonej ich zgnilizny przyczyni się do niedoboru tej najgłówniej podstawy pożywienia szerokich mas najbliższej ludności.

(x) **Spadek.** Sędzia pokoju 9 go oddziału Warszawy poszukuje spadkobierców zmarłej Laury Petroneli z Paprockich Korzeniowskiej dnia 20 stycznia r. b. w słonimskiej parafii katolickiej.

Po zmarłej pozostał kapitał 2,100 rb. w liściach zastawnych, przechowywanych w Banku handlowym w Warszawie.

Zgłaszać się można w przeciągu pół roku z odpowiednimi dokumentami.

(p) **Oparzenie.** W fabryce przy ul. Leszno nr. 39 Józef Dudek, robotnik, lat 18, z powodu pęknięcia rury oparzony został boleśnie w twarz i ręce. Doraźnej pomocy udzielił mu lekarz Pogotowia.

(p) **Ze schodów.** Wczoraj wieczorem na ulicy Nowo-Zarzewskiej nr. 67 Weronika Urbanak, matka robotnika, lat 68, spadła ze schodów i odniosła ogólne potłuczenie i zwichnięcie prawej ręki. Doraźnej pomocy udzielił jej lekarz Pogotowia.

(p) **Przy budowlu.** Na ul. Mikołajewskiej nr. 3 Walenty Stanisławski, robotnik budowlany, lat 60, będąc zajęty przy budowlu, spadł z rusztowania, a trąfwszy na kant belki, odniósł złamanie lewej nogi i ogólne potłuczenie.

Po nałożeniu opatrunku na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, przewieziono go do szpitala Czerwonego Krzyża.

(a) **Wypadek.** Wczoraj w domu przy ul. Mikołajewskiej nr. 3, wyrobnik Walenty Stanisławski, lat 60, spadł z I piętra i uległ złamaniu nogi oraz obrażeniom całego ciała. Po udzieleniu doraźnej pomocy lekarskiej, odwieziono chorego do szpitala Czerwonego Krzyża w stanie ciężkim.

(a) **Zajęcie.** Wczoraj wieczorem na ul. Krótkiej (Bałuty) wynikła kłótnia, a następnie bójka pomiędzy dwoma robotnikami piekarskimi. M. Myśliwski, lat 35, robotnik, otrzymał rany w głowę i prawe ramię. Rannego odwieziono do szpitala, a sprawcę ran policya aresztowała.

(a) **Ciężkie przejechanie.** Wczoraj nad wieczorem, na szosie Zgierskiej w Radogoszczu, 48-letnia Alma Rozner, została najechana wozem, naładowanym towarami. Uległa ona obrażeniom ciała i złamaniu lewej nogi. Wezwany lekarz Pogotowia udzielił pierwszej pomocy, poczem odwieziono chorą do szpitala. Nicostroznego woźnicę, Józefa Swincera, pociągnięto do odpowiedzialności.

(a) **Choroby zakaźne wśród zwierząt.** W Małanowie, gm. Puczniew, wybuchnęła wśród koni nosaczka. Jedną sztukę chorą zabito. W Borysowie i Poddebicach konie chorują na świerzbę. W Strzelówku i Tkaczach, w pow. łęczyckim, ukazała się wśród bydła rogatego epidemia zapalenia płuc. W majątku Jasiona pod Piątkiem trzoda chlewna choruje na różę.

S Z T U K A.

(x) **Teatr ludowy.** Kółko dramatyczne przy Stow. robotników chrześcijan odegra na scenie własnej przy ul. Przejazd nr. 34 w nadchodzącą niedzielę 19 b. m. „Królową Jadwigę“, 5-aktowy dramat Szujskiego, który na 3-ch pierwszych przedstawieniach dzięki dobrej grze amatorów-artystów i starannej wystawie, cieszył się nadzwyczajnym powodzeniem.

Początek przedstawienia o godzinie 7 wieczorem.

Z WARSZAWY.

* **Aresztowanie handlarza żywym towarem.**

W ostatnich dniach policya warszawska otrzymała wiadomość, że w tych dniach z Warszawy ma być wyeksportowana do Południowej Ameryki partya żywego towaru.

Powierzone w tym kierunku dochodzenie komitetowi policyjnemu wczoraj uwieńczono zostało pomyślnym skutkiem, gdyż w pokojach umeblowanych przy ul. Marszałkowskiej w nocy aresztowano poszukiwanego oddawna handlarza żywym towarem, który zamierzał dziś rano wyjechać zagranicę z trzema ofiarami.

Nie chcąc budzić podejrzeń, handlarz ten ulokował się ze swemi ofiarami w dwóch komunikujących się ze sobą pokojach.

Jak się okazuje, handlarz i jego ofiary mieli już spakowane na drogę kufry. Handlarza osadzono w więzieniu śledczym, ofiary jego odesłane będą do miejsca stałego zamieszkania.

Z KROLESTWA.

Hojna ofiara. „Ziemia Lubelska“ donosi, że p. Stanisław Wessel, właściciel Żyżyna, zaszczytnie znany ze swej ofiarności na cele społeczne i dobroczynne, do poprzednio złożonych przez siebie na budowę schroniska dla staruszek dziesięciu tys. rubli, dołożył w tych dniach pięć tys. rubli na tenże cel i zobowiązał się do pokrycia reszty kosztów budowy schroniska w Lublinie.

W dniu 9 listopada nastąpi otwarcie schroniska w nowym pawilonie, któremu opiekujący się schroniskiem zarząd lubelskiego tow. dobroczynności nadał nazwę fundacyi imienia ofiarodawcy.

Zagadkowe morderstwo w Zoślach.

W ubiegły wtorek około godz. 2-ej w nocy na stacji Zoślew pow. trockim z wagonu klasy III-ej pociągu lipawskiego nr. 19, wysiadła nieznaną nikomu ładna blondynka lat około 25. Ze-

wewnętrzny wygląd i modne ubranie zdradzały, że pochodzi ze sfery inteligentnej. Po wyjściu z wagonu skierowała się w stronę pompy kolejowej i przeszedłszy kładkę, poszła ku wsi Górażdże.

Wkrótce potem również z wagonu klasy III wysiadł nieznany mężczyzna niskiego wzrostu, w krótkim palcie i długich butach. Miał lat około 50, włosy szpakowate. Nieznajomy wszedł do bufetu kl. III i obejrzawszy salę, wyszedł na ulicę. Ponieważ więcej pasażerów i publiczności na stacji nie było, przeto na tego pasażera zwrócono uwagę.

O g. 4 w nocy tenże nieznajomy wrócił na dworzec, kupił bilet i odjechał pociągiem na Wilno. Zaś o godzinie 7-ej rano właścianie Stodkiewicz i Czerwiak znaleźli przy drodze do Górażdż, w odległości wiorsty od Zosiel, zwłoki zamordowanej pasażerki z pociągu nr. 19. W odległości łokcia od głowy znaleziono grzebień do włosów, parasolkę czarną i pudło papierowe ze starymi męskimi lakierkami, zaś tuż przy głowie zakrwawiony nóż fiński, którym zadany został jedyny śmiertelny cios w lewą pierś kobiety. Oprócz rany nie znaleziono na zwłokach żadnych śladów gwałtu lub walki.

Zabita miała na piersi krzyżyk z napisem po polsku „Pod Twoją obronę uciekamy się”. Biełizna nieznaczone.

W rowie nieopodal stacji, Zośle znaleziono nadto zatopiony koszyk z przekąskami, wódką, mankietami męskimi oraz dokumenty; jak protest wekslu J. A. Witkowskiego i Weroniki Witkowskiej, wydany T. I. Gdańskiemu, zapisany u rejenta łomżyńskiego Baraźkowa w d. 17 maja 1909 r., 14 rachunków firm rozmaitych dla Jana Witkowskiego w Słonimie, awizację zarządu miejskiego słonimskiego z 1892 r. dla Piotra Czernowa, list miłosny Józefa do Mani i inne rozmaite dokumenty, kończące się datą r. 1906 i wymieniające rozmaite nazwiska.

Z dzielnic polskich.

Z KRAKOWA. Cenny podarunek. Były dyplomata austriacki, Antoni Grubiszcz, zamieszkujący obecnie w Abazji, przekazał swoje cenne zbiory Muzeum Narodowemu. Zbiory te uzyskał on we wszystkich krajach świata. Dotyczą one wszelkiego rodzaju starożytności. Dyrektor Muzeum, Kulesza, osobiście odebrał te zbiory.

ZE LWOWA. Zjazd burmistrzów. Wczoraj we Lwowie w sali ratuszowej rozpoczęły się obrady burmistrzów galicyjskich nad sprawą zapomóg dla Galicji, w związku z klęską powodzi.

Obraduje 30 burmistrzów i 7 postów demokratycznych.

Zebrani, po dyskusji, zażądali energicznej pomocy od rządów: krajowego i centralnego. Domagają się oni wstrzymania poboru podatków, zniesienia ceł na zboże oraz na artykuły spożywcze dla Galicji i udzielenia kredytu na opał dla włościan dotkniętych klęską powodzi. Postawiono również żądanie wydania subwencji na budowę szkół z funduszu, uchwalonego już przez przez sejm w sumie 5 milionów koron.

Z POZNANIA. Szykany pruskie.

W Langendreer toczył się proces przeciw 8 Polakom, którzy przemawiali na wiecu przedwyborczym po polsku. Prokurator zażądał skazania przewodniczącego wiecu A. Piątyńska na 20 marek kary, pozostałych zaś oskarżonych po 10 marek. Sąd uwolnił wszystkich oskarżonych od kary.

Proces Bejlisa.

(Ósmy dzień rozprawy).

Po odczytaniu zeznania nieobecnego na rozprawie świadka Bondarewa, przystąpiono wczoraj do przesłuchania b. agenta policji śledczej, Poliszczuka, który pod kierunkiem Krasowskiego w maju 1911 r. prowadził śledztwo w sprawie zamordowania Juszczyńskiego.

Świadek zeznaje niezdecydowanie i głosem tak słabym, że go prawie nie słychać. W czasie przesłuchania zrobiło mu się raz nawet słabo,

skutkiem czego rozprawę na kilka minut przerwano.

Świadek opowiada, że zdaniem Krasowskiego morderstwo popełniono w innym miejscu, do pieczary zaś przyniesiono już tylko zwłoki. Juszczyński bardzo często bawił się z dziećmi na gliniance, skąd wypędzał ich jakiś pan z czarną brodą, prawdopodobnie Bejlis.

Świadek zapytany przez Szmakową, zeznaje, że wszystkie dzieci w Słobódce mówiły, że Juszczyński był u Bejlisa. Gienio Czebierjak znał szczegóły sprawy, ale zakazywano mu mówić, przedewszystkiem zaś matka, pragnąca aby pozostawiono ją w spokoju, albo też uczono go czego innego. Początkowo Gienio dawał dobre zeznania, następnie zaś złe, potem znów dobre i właśnie wówczas zmarł. Świadek podejrzewa, że Gienio zmarł po poczęstowaniu przez Krasowskiego dzieci ciastkami, co robiono gwoździem do usposobienia dzieci.

Zapytany przez Zamysłowskiego Poliszczuk dowodzi, że w związku z opowiadaniem dzieci które bywały w cegielni, zaczęły się opowiadania o udziale w zabójstwie żydów, jednakże pierwotnie policja aresztowała pięciu chrześcijan, ale żadnego żyda.

Na zapytanie prokuratora (świadka) zeznaje, że Bejlis był w bliskich stosunkach z Czebierjakową, jednakże nie zwracano na to uwagi, ponieważ przeciwko Cz. nie było poważnych poszlak.

Echa strasznej katastrofy.

(Tel. „Rozwoju”).

Londyn, 15 października.

Przyczyny wybuchu w kopalni węgla w Cardiff, w południowej Walii i wynikłej stąd strasznej katastrofy, która kilkuset górników pozbawiła życia, dotychczas nie ustalono. Zarząd kopalni twierdzi, że wszystkie środki bezpieczeństwa były zachowane, a przyrządy działały prawidłowo.

Pożar z ogromnym trudem ugaszono, ale w kopalni nagromadziło się tyle trujących gazów, że wjazd do niej jest niemożliwy wobec czego 394 górników, którzy jeszcze znajdują się w kopalni uważać należy za straconych.

Większa część uratowanych górników znajdowała się w chwili katastrofy mniej więcej o kilometr od centralnego punktu katastrofy, a jednak znaleźni zostali w stanie omdlenia. Pierwszych 24 robotników wyniesiono o godzinie 3-ej rano. Z pomiędzy uratowanych 26 zmarło w szpitalu.

Jeden z uratowanych robotników opowiada, że o godz. 8 rano zauważył dym, zaś w chwilę potem usłyszał dwukrotny, silny wybuch. Powietrze stało się ciężkie, robotnik zaczął uciekać, po drodze jednak zaczął tracić przytomność i nie wie, co się z nim dalej stało.

Stwierdzono ostatecznie, że w chwili wybuchu pracowało w kopalni 945 robotników. Akcję ratunkową prowadzi dyrektor Shaw. Na miejsce katastrofy przybyli członkowie armii zbawienia, którzy niosą pociechę rodzinom.

W całej Anglii zbierają składek na rodziny nieszczęśliwych górników. Składki dosięgły już sumy 10,000 sterlingów.

Londyn, 16 października. (wł.) Prace ratunkowe w kopalni Cardiff przerwano wczoraj zupełnie, gdyż niema nadziei wyratowania zasypanych w liczbie 375 górników.

Wydobyte trupy ułożono w jednej z hal maszynowych, gdzie też przychodzą rodziny górników w celu skonstatowania tożsamości zabitych. Według przybliżonych obliczeń przeszło 1000 wdów i sierot postradało swych opiekunów i żywicieli. Niektórzy robotnicy pozostawili rodziny składające się z 7 do 12 osób.

W hali maszynowej rozgrywają się straszne, serce rozdierające sceny. Kilka kobiet dostało spazmów histerycznych, inne popadły w omdlenie.

Zdaniem lekarzy i rzeczoznawców nieszczęśliwi ponieśli śmierć na miejscu.

W całej Anglii panuje nastrój żałoby. Wszystkie przedstawienia, widowiska i zabawy, nawet prywatne—odwołano. Na gmachach publicznych powywieszano zwinięte do połowy, na znak żałoby, chorągwie.

*

Londyn, 16 października. (wł.) Z miejsca strasznej katastrofy donoszą, że pomimo to, iż pożar został już zupełnie stłumiony, dalsza akcja ratownicza jest niemożliwa. O ile zdołano dotrzeć do niektórych ganków, to wszędzie znajdowano tylko trupy, leżące w najróżnorodniejszych pozycjach. Jedynie tylko jednego konia znaleziono przy życiu.

Wydobyto jeszcze 45 trupów.

*

Londyn, 16 października. (wł.) Dzisiaj nadeszła wiadomość, że z niektórych ganków słychać pukania. Zdwojono poszukiwania. Przewiercono liczne otwory, aby dostarczyć zasypianemu powietrza.

TELEGRAMY.

Kodeks cywilny.

PETERSBURG, 15 października. (wł.) Rada ministrów zatwierdziła w celu wniesienia do Dumy projekt nowego kodeksu cywilnego.

Bojkot towarów włoskich.

JANINA, 15 października. (wł.) Kupcy greccy postanowili rozpocząć bojkot towarów włoskich, z powodu stanowiska zajętego przez Włochy w sprawie Epiru. Uchwałę swą zakomunikowali kupcy greckiej izbie handlowej.

Rząd włoski przeciwko bojkotowi urzędowo zaprotestował.

Sejm pruski.

BERLIN, 15 października. (wł.) Z kół rządowych informują, że sejm pruski zostanie zwołany jeszcze przed świętami Bożego Narodzenia.

Wybory.

WIEDEN, 15 października. (wł.) Stwierdzono że przy wczorajszych wyborach na miejsce opróżnione przez śmierć zamordowanego posła socjalistycznego Schumeyera—kandydat stronnictwa chrześcijańsko-społecznego otrzymał 9015 głosów, socjalista 8455.

Ujście mordercy.

BUDAPESZT, 15 października. (wł.) Morderca Mizzi Schmidt z Wiednia, niejaki Eber, został tu dziś poznany i aresztowany.

Pożar w Majorenhofie.

RYGA, 15 października. (P.) Wybuchł pożar na stacji Majorenhofie linii Ryga-lukum.

Spalił się wydział bagażowy, archiwum i na rzędzia stacyjne dla straży ogniowej.

Trzęsienie ziemi.

WIERNYJ, 15 października. (P.) O godzinie 5½ rano dało się uczuć lekkie trzęsienie ziemi.

Katastrofa kolejowa.

LONDYN, 15 października. (wł.) Z Liverpoolu donoszą, że na dworcu St. James najechał pociąg pociąg osobowy, stojący na stacji. Siedem osób zginęło na miejscu, 25 odniosło rany.

Starcie policji z tłumem.

LONDYN, 15 października. (P.) Przed rozpoczęciem wiecu sufrażystek w ratuszu, tłum ludu, zebrany na ulicach, witał sufrażystki.

Kiedy tłum zaczął się rozchodzić, zjawiła się zawałowana kobieta, którą zatrzymał agent śledczy.

Jak się okazało, była to Sylwia Pankhurst. Gdy chciano ją aresztować, rozpoczęła się walka tłum z policją, tłum bowiem chciał odbić aresztowaną.

Policja konna tłum rozproszyła, przyczem poszwankowane zostały kobiety i dzieci.

Dokonano kilku aresztowań. Sylwia Pankhurst została aresztowana. Wiec się nie odbył.

Z ostatniej chwili.

Sazonow w Paryżu.

Paryż, 16-go października. (wł.) Przybył tu wczoraj Sazonow. Na dworcu przywitali go Delcassé, Izwolski i Niekludow. Natychmiast po przybyciu Sazonow odbył dłuższą konferencję z Delcassé.

Dzisiaj będzie konferował z Pichonem.

Marsz serbów.

Wiedeń, 16-go października. (wł.) Z Elbasan donoszą, że wojska serbskie zwyciężyły ostatnie oddziały albańskie i dążą na Elbasan. Silny oddział serbski maszeruje pomiędzy Dibłą i Djakową. Przednie straż serbskie w marszu na Elbasan przeszły pasmo górskie koło Dibry i spaliły 7 wsi, znajdujących się już na terytorium autonomicznej Albanii.

Protest mocarstw.

Wiedeń, 16 października. (wł.) Postowie austriacki, włoski i niemiecki w Białogrodzie otrzymali polecenia od swoich rządów, aby energicznie zaprotestowali przeciwko akcji serbskiej w autonomicznej Albanii.

Według pogłosek na skutek wystąpienia tego rząd serbski wydał rozkaz wstrzymania marszu na Elbasan. (Wiadomość ta wymaga jednak potwierdzenia. P. R.).

Straty albańczyków.

Białogród, 16 października. (wł.) Straty albańczyków pod Gusynje wynoszą 800 ludzi. Po stronie czarnogórskiej padło 300.

Wstrzymana wypłata pożyczki.

Paryż, 16 października. (wł.) Rząd francuski wydał bankom polecenie, aby wstrzymały wydawanie rat pożyczki Serbii dopóki nie będzie załatwiona sprawa turecko serbska i albańska.

Sprzeciw sztabu wojennego.

Konstantynopol, 16 października. (wł.) Turecki sztab wojenny sprzeciwił się całkowitej demobilizacji i powołując się na groźne stanowisko Grecji, zażądał pozostawienia mu do dyspozycji znaczniejszych sił. Wobec tego demobilizacja będzie tylko częściowa.

Nieudana ucieczka.

Sofia, 16 października. (wł.) W tutejszym więzieniu wojskowym zbuntowali się jeńcy serbscy i zamierzali umknąć. 8 z nich udało się uciec, lecz niebawem ponownie ich pochwyciono.

Zakazany obchód.

Lipsk, 16 października. (wł.) Uroczysty obchód ku czci ks. Józefa Poniatowskiego nie odbędzie się z powodu zakazu policyi. W sobotę na pomniku bohatera będą złożone tylko wieńce.

Bejlis a żydzi berlińscy.

Berlin, 16 października. (wł.) Odbędzie się tu jutro zebranie żydów berlińskich celem zaprotestowania przeciwko sprawie Bejlisa. Pomiedzy innymi będzie przemawiał także znany dr. Oppenheimer.

Zawsze brutalni...

Kolonia, 16 października. (wł.) „Köln. Ztg.” zamieszcza opis katastrofy na „Vultorno”, nadesłany przez jedną z uratowanych kobiet. Stwierdza ona, że najgorzej w czasie paniki zachowali się Niemcy, którzy brutalnie odpychali innych pasażerów, a nawet własne kobiety i dzieci, aby ująć śmierci.

Najwięcej szlachetności i zimnej krwi okazali Anglicy. Dawali oni zawsze pierwszeństwo kobietom i dzieciom.

ś. † p.

AUGUST RAUBAL

adwokat przysięgły w Łodzi, po krótkich cierpieniach zmarł d. 14 października 1913 r., przeżywszy lat 51.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w piątek dnia 17 października 1913 r. w kościele ś-go Krzyża w Łodzi, o godz. 10 rano.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi tegoż dnia, z domu przy ul. Mikołajewskiej № 31, na Stary cmentarz katolicki o godz. 3-oj po południu do grobu rodzinnego.

Na te smutne obrządki zapraszają krewnych, znajomych, przyjaciół i kolegów, pograżeni w głębokim smutku

3271

Syn, córka, brat i siostra.

Samobójstwo konsula.

Genua, 16 października. (wł.) Tutejszy konsul portugalski Aranio popełnił samobójstwo w jednym z tutejszych hoteli. Pełnił swój urząd od 17 lat. W kraju cieszył się popularnością, jako ceniony poeta i powieściopisarz.

Wykrycie spisku.

Londyn, 16 października. (wł.) Z Pekinu donoszą, że wykryto tam wielki spisek, którego zadaniem było zamordowanie Juanszikaja. Zamach miał być wykonany podczas uroczystego wprowadzenia prezydenta na urząd. Gdyby zamach się udał, to nie ulega wątpliwości, że polowa przedstawicieli europejskich państw padła by ofiarą zbrodni.

Ponowne zamierzanie.

Waszyngton, 16 października. (wł.) Groźne stanowisko Stanów Zjednoczonych spowodowało Huertę do zmiany swej polityki. W kołach dobrze poinformowanych uważają za wykluczone, aby Huerta zdecydował się wydać posłom Stanów paszporty. Zastosowanie jakichkolwiek ostrych środków przeciwko uwięzionym przez Huertę członkom senatu będzie uważane przez St. Zjednoczone za „casus belli”.

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

Cechowi subiektów malarskich. Prosimy o podanie nam, w którym kościele odbędzie się nabożeństwo, inaczej przysłanej nam notatki nie możemy drukować.

O F I A R Y.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów przy Gimnazjum polskiem Towarzystwa „Uczelnia”.

Zamiast wieńca na trumnę ś. p. Augusta Raubala składają Janostwo Czeraszkiewiczowie 5 rb.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów szkoły

Handlowej kupiectwa łódzkiego

(Do uznania Redakcyi)

Dla uczczenia pamięci zmarłego prezesa Zarządu łódzkiego Tow. poż.-oszczędnościowego składa Rada i Zarząd Towarzystwa 40 rb.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprowadzo- ny do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wiat- ru (metrów na sekundę)	U w a g i
15/X 1 popoł.	742.5	7.7	94	Pd Z 8	Z dnia 15/X Temperatura max. +8.0°C., min. — 1.0 Opadn. 1.8 mm.
15/X 9 wiecz.	741.8	5.4	97	Pd 8	
16/X 7 rano	744.7	7.4	98	Pn Z 2	

GIELDA WARSZAWSKA

(Sprawozdanie telegraficzne — godzina 1, dnia 16/X 1913 roku.)

	Zad.	Ofiar.	Tran.		Zad.	Ofiar.	Tran.
Czeki na Berl.	48.42	—	—	B-ku D. War.	—	—	—
1% Renta	98.00	92.00	—	B-ku H. War.	—	—	—
5% Poż. z 1905	—	—	—	—	—	—	—
5% Poż. z 1908	—	—	—	Akt. Lilipopy	—	—	129.00
Premj. i emisj.	487	477	—	—	—	—	—
II	889	870	—	Puttiow	—	—	144.50
Szlacheckie	828	818	—	Rudski	—	—	128.00
4% Lis. Ziemi.	88.70	85.70	86.20	Starach.	—	—	—
—	—	—	81.60	Zawier.	—	—	—
5% Lis. Warsz.	90.40	89.40	89.95	Zyr. zak.	—	—	—
—	84.50	82.50	84.00	5% L. Piotrk.	—	—	—
5% Łódz. Vlls.	—	—	—	4 1/2% Obl. W.	—	—	—
4 1/2% Łódz. V	—	—	—	5% Ł. Częst.	—	—	—
5% Ł. Ł.	—	—	—	Bank K. m. Ł.	—	—	—
—	—	—	—	Rudski a. ak.	—	—	—

Dzieje Polski

Feliks Koneczno-
go, 2 tomy z 80-ma
rysunkami i dużą
mapą Polski.

Dla prenumeratorów „Rozwoju”
w oprawie . . . 1 rb. 30 kop.
broszurowane . . . — „

„Willanów”

—opis pamiątek po
królu Sobieskim.

Dla prenumeratorów „Rozwoju”
w oprawie . . . 45 kop.
brozura . . . 30 „

Pan Tadeusz

wydanie luksusowe
znakom. utworu na-
szego wieszcz. Je-
dyne zupełne wyda-
nie w Król.-Polsk.,
bogato ilustrowane

pendzlem znanego artysty malarza Masłowskiego
Dla prenumeratorów „Rozwoju”
w ozdobnej opr. 1 rb. 25 kop.
brozura . . . 75 „

Dr. B. REJT

Średnia 5. . . . . Tel. 33-79.

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopięt-
we i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu
salvarsanem Ehrlich-Hata 608 i 914 (wśródzylnie). Le-
czenie elektrycznością: elektroliza (usuwanie szpe-
cących włosów) i oświetlenie kanału (uretroskopia).
Godziny przyjęć: od 9 i pół do 12 i pół, od 5-ej do 8-ej,
w niedzielę od 10-ej do 2-ej. Dla W. Pań: osobna
poczekalnia. 1281

Dr. WOŁYŃSKI

były asystent kliniki uniwersytetu wrocławskiego (prof.
Hinsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista chorób
uszu, nosa i gardła, ul. Piotrkowska № 89.
Godziny przyjęć: 10—12 i 4—6 po poł., w niedzielę
od 10—12. Operacje, bronchioskopia, kąpiele elek-
tryczno-sświetlane. 2569

Kupię

2—3 konny używany

motor gazowy

Oferty: sub. „Motor” w admini-
stracyi „Rozwoju”.

5556

W dniu 14 października 1913 rozstał się z tym światem

AUGUST RAUBAL

długoletni Nauczyciel i Sekretarz Rady Pedagogicznej Szkoły Handlowej Kupiectwa Łódzkiego.

Podczas 12-letniej wspólnej pracy ceniliśmy wysoko zalety zmarłego, jako światłego pracownika naszej szkoły, który siał zawsze zdrowe ziarno w sercach i umysłach ukochanej przez się młodzieży.

Pamięć o nim pozostanie zawsze związana z istnieniem naszej szkoły.

**Rada Opiekuńcza Szkoły Handlowej
Kupiectwa Łódzkiego.**

5281

W dniu 14 października 1913 roku, rozstał się z tym światem

ś. † p.

AUGUST RAUBAL

długoletni Nauczyciel i Sekretarz Rady Pedagogicznej Szkoły Handlowej Kupiectwa Łódzkiego.

W zmarłym tracimy światłego przyjaciela młodzieży, nieskazitelnego człowieka a zanego towarzysza pracy.

Cześć jego pamięci!

5279

Koledzy Nauczyciele.

DROBNE OGŁOSZENIA.

MEBLE najtaniej sprzedaje nowo utworzony magazyn **Władysława Romiszewskiego** Piotrkowska 116 i piętro front. Posiada na składzie w wielkim wyborze sypialki mahoniowe, dębowe, stołowe pokoje, salony, gabinety. Eleganckie urządzenia do kuchni, a także pojedyncze meble: szafy, kredensy, stoły, biblioteki, bielizniarki, otomany, leżanki, lustra, krzesła dębowe i fotele, słupy żardynierki, etażerki, wiszące białe do przedpokojów z lustrami. **Fabryczny skład łóżek** metalowych, wózków i wózków do dziecięcych, foteli dla chorych w łóżkach, oraz krzesła giętych. **Po cenach fabrycznych** pierwszorzędnym fabryk krajowych. W niedzielę i święta magazyn otwarty od 1-5-jej po poł. 2985-r.

MEBLE Służące do wszystkiego z niemieckim językiem z dobrem gotowaniem i polskie dziewczęta do sprzątania i pomocy paniom otrzymają bardzo dobre miejsca w nowym kantorze służby **Mikołajewskiej** 65. 9737-2c-2

MEBLE „Ekonomia” Piotrkowska nr. 13, jedyne źródło najkorzystniejszego oabywania mebli od skromnych do wykwintnych. Duży wybór kradensów, stołów, krzesel, szaf, biurka, bibliotek, łóżek, bielizniarek, tualet, umywalki, garniturów salonowych, luster, foteli i rozmaitych drobiazgów zbywa po cenach najniższych, oraz kupuje stare i zamienia „Ekonomia” Piotrkowska 175. 9301-10-8

MEBLE Poszukuję lekcyi korepetycyi, zajęcia biurowego lub innego znam języki polski, rosyjski, niemiecki i francuski słabo. Posiadam świadectwo z ukończenia Seminarium Nauczycielskiego. Łaskawe oferty pod „L 22”. 9479-6-5

MEBLE Poszukuję posady inkasenta, agenta lub magazyniera. Przyjmę przedstawicielstwo w branży kolonialnej, tabaczej lub żelaznej. Duże doświadczenie! Rutyna handlowa! Oferty sub „Handlowiec” w Administracji „Rozwoju”. 9343-5-5

MEBLE Otomane, szafy, łóżka z materacami, biurko, kredens, stół, krzesła, tremo, zegar, salony meble bardzo tanio sprzedam Zawadzka nr. 38 m. 1.

MEBLE kredens, stół, krzesła, otomane, lustra, szafy, łóżka, materace, bielizniarkę lustrzaną umywalkę, szafkę, kawalerską lampę, obrazy, etażerki, stoliki, gramofon, parawanik sprzedam zaraz za bezcen Karola 8-10. 9502-10-7

MEBLE bielizniarkę, szafy, łóżka dębowe z materacami, tremo, otomane, biurko, lampę, zegar i inne sprzedam za bezcen Gubernatorska 20 m. 44. 9745-3cs-2

MEBLE do sprzedania prawie nowy garniturek do salonu z powodu wyjazdu Dzielnia 40 m. 1 handlarze wyłączeni 8238-6-5

MEBLE dziewczynka która chce się wyuczyć krawieczyny niech się zgłosi do pracowni sukien Przejazd 48. 3235-2-2

MEBLE do wynajęcia sklep w dobrym punkcie dla fryzjera, magazynu mól lub t. p. Dzielnia 19 w handlu win. 9706-5-5

MEBLE grabinę do gimnastyki szwedzkiej sprzedam Piotrkowska 108 m. 7 między 12-2. 9347-1

MEBLE drukarnia J. Szczepińskiego poszukuje zdolnego introligatora. 9321-3-1

MEBLE do wynajęcia zaraz pokój z kuchnią i sklep z filią i światłem elektrycznym Benedykta 41 u właściciela. 9679-3-3

MEBLE Hurtowa i detaliczna sprzedaż masła śmietankowego, solonego syberyjskiego, w wyborowym gatunku, oraz miodu, sera, dla zjedzenia większej klienteli sprzedaję bardzo tanio. Mleczarnia „Janków”, Spacerowa nr. 41, w podwórzu. 9784-2s-1

MEBLE Kawiarnia do sprzedania zaraz Wiadomość Radwańska 17 w piwiarni. 9774-3-1

MEBLE Monterzy zdolni i terminatorzy potrzebni są na roboty wodociągowe Włodowska nr. 251. 9322-3-1

MEBLE Młodzieniec, ukończywszy 4-klasową szkołę handlową Tow. Szerzenia Wiedzy Handlowej, poszukuje biurowego zajęcia. Łaskawe oferty sub. „R. W.” w Administracji „Rozwoju”. 9797-2-1

MEBLE Magle 2 są do sprzedania bardzo tanio Konstantynowska nr. 7. 9759-2-2

MEBLE Magiel jest do sprzedania ul. Wólczańska nr. 147. 9700-3-3

MEBLE meble z kilku pokoi rozsprzedam tanio, rower, maszyna, gramofon, palto. Spacerowa 37 m. 6 obok Andrzeja. 9739-2*-2

MEBLE meble z 4 pokoi rozsprzedam za bezcen, gramofon Główna 9 m. 14. 9738-2*-2

MEBLE Nowy rower z powodu wyjazdu tanio do sprzedania Główna na 43 m. 21 od godz. 8 wiecz. 9755-3-2

MEBLE Nauczycielka gry na fortepianie poszukuje lekcyi wzamian za niemiecki. Piotrkowska 108 m. 7 między 11-1. 9816-1

MEBLE Obiady wydaje w domu prywatnym do g. 5-jej p. p. zdrowe, smaczne i urozmaicone ul. Włodowska 97 i piętro oficyna obok parku Bałkowskiego. 9344-d

MEBLE Potrzebna zdolna panna i uczennica do pracowni „Maryi” ul. Mikołajewska nr. 50 (róg Nawrot) 9786-3-2

MEBLE Potrzebny zdolny poważny subiekt fryzjerski ul. Andrzeja 1 Buczkowski. 9780-2-2

MEBLE Potrzebna zdolna przystojna fryzjerka ul. Andrzeja nr. 1 Buczkowski. 9781-2-2

MEBLE Potrzebny subiekt fryzjerski ul. Główna 58 Benke. 9770-2-2

MEBLE Potrzebni chłopcy do sprzedaży artykułu codziennego użytku kaucya rubel lub dwa Julu-sza 24 m. 14. 9773-1

MEBLE Potrzebna nauczycielka katolicka do szkoły prywatnej. Wiadomość Nawrot nr. 12. 9775

MEBLE Potrzebny subiekt do fryzjera Przejazd 78. 9773-

Pracownia artystyczna haftów
W. Kubis przeniesiona została z Andrzeja nr. 11 na Piotrkowską 165 ofcyna, m. 17. Wykonuje aparaty kościelne, chorągwie cechowe, landszafty, lanki, ekrany, poduszki i wszelkie roboty w zakresie kolorowego i białego haftu. Przyjmuje uczenie na lekcje dzienne i wieczorowe. Pracownia wykonuje rysunki na chorągwie aparaty kościelne i na wszelkie roboty przyjmuje uczenie do nauki rysunków. 9641-2c-2

Potrzebni młodzi ludzie do różnych robót kantor służby ul. Piotrkowska 69. 9732-3cs-2

Potrzebne są zdolne staniczarki Nawrot 2 m. 21. 9729-3cs-2

Potrzebna dziewczyna do służby Radwańska 35 u gospodara. 9760-3-2

Pokój słoneczny z osobnym wejściem (może być z meblami i wspólną poczekalnią) do wynajęcia każdej chwili Nawrot nr. 58 m. 6. 3213-6-4

Pokój umeblowany z całodziennym utrzymaniem do wynajęcia. Dzielnia nr. 40 m. 1. 6-4

Potrzebni agenci i inkasenci do sprzedaży maszyn, na pensje i prowizję. Oferty do Rozwoju pod „E”. 9748-3cs-2

Pokój umeblowany do wynajęcia; może być dla przejeżdżających ul. Główna 24 m. 17 ofcyna II piętro. 9153-d

Poszukiwana jest biedna sierota od 10 lat. Wiadomość ul. Przejazd nr. 48 m. 10. 6-2

Potrzebna służąca starsza skromnych wymagań do małego gospodarstwa. Rutkowski, Zielona 1, o g. 9 wiecz. 9801

Pokój umeblowany z wszelkimi wygodami zaraz do wynajęcia. Piotrkowska 225 m. 10. 9796-3sb-1

Plac do sprzedania w Konstancynie przy ogrodzie „Belweder”, 57 łokci długości i 58 szerokości. Wiadomość: Mikołajewska 27 m. 15, tamże palto i futro damskie do sprzedania. 9758-2s-1

Pianino fabryki Schrodery sprzedam tanio, byle zaraz ul. Wileńska 106a m. 4 godz. 1-4 i 7-10 wiecz. 9826-1

Potrzebny chłopek do cukierni Złotowska 24. 9824-1

Potrzebne 600 rb. na drugi numer hipoteki pierwsza mała. Oferty proszę składać w adm. Rozwoju pod lit. „S. W”. 9812-2-1

Plac z mieszkaniem do sprzedania Ozorkowska nr. 39. 9313-1

Paki od pianin sprzedam nie- drogo. Wiadomość: Piotrkowska 117, skład fortepianów Grzegorzewskiego. 9785-3sw-1

Pracznia do domu prywatnego potrzebna zaraz. Zgłosić się: Andrzeja 4 m. 16.

Potrzebny jest czeladnik stelmaski zaraz. Konstancyńska nr. 108. 9787-3-1

Posady buchaltera, pom. buchaltera, kasyera, inkasenta w większej firmie, zajęcia w kancelarii rejenta lub t. p. poszukuje b. urzędnik kolei warszawski, kawaler, lat 35, ze znajomością spraw kolejowych, piszący na maszynie. Może złożyć kaucję lub poręczenie nieruchomości. Ulica Wileńska nr. 144 m. 2. 9790-3*-1

Potrzebni farmani do bezceku asenizacyjnych Milsza 64 w Leśniczówce. 9820-1

Potrzebny pomocnik ogrodnika L. Plihal i S-ka Karolew 10. 9810-3-1

Resztki Leonarda hurtowo i detalicznie. Na zakłady i serdaki damskie, na palta i garnitury męskie, ubranka i okrycia dziecięce, na czapki i na getry. Edmund Wasilewski Łódź, Kątna nr. 56. 9473-10-2

Rutynowana pomocnica poszukuje miejsca w monopolu ul. Spacerowa 43 monopol. 9750-3-2

Sklep do sprzedania kolonialno dystrybucyjny zaraz z powodu choroby ul. Piotrkowska nr. 225. Wiadomość na miejscu. 9740-3cs-2

Sklep kolonialny targi 300 rb. tygodniowo do sprzedania z powodu choroby żony. Dowiedzieć się można ul. Rzgowska 5 skład wędlin. 9720-4cpts-2

Sklep spożywczo-dystrybucyjny sprzedam tanio, byle zaraz, z powodu wyjazdu; obrót tygodniowy tylko gotówką 40 — 60 rubli. Komorne tanie, Złotowska, Konstancyńska nr. 11, Natalia Hustołk. 9791

Sklep spożywczo-dystrybucyjny do sprzedania przy fabryce Pańska nr. 25. 9693-5-4

Służąca uczciwa z praniem, skromnych wymagań potrzebna zaraz. Zgłaszać się: Andrzeja nr. 4 m. 16. 8583-d

Subjekt fryzjerski poszukuje posady. Wiadomość: Andrzeja nr. 1 Buczkowski. 9819-2-1

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania z powodów niezależnych. Wiadomość: ulica Przejazd nr. 14 w sklepie kapeluszy. 9809-3-1

Uczeń 7 kl. gimnazjum poszukuje lekcji Juliusza 11. Wiadomość u stróża. 9811-3-1

Weksel na 100 rb., wystawiony przez Wojciecha Urbańskiego na zlecenie Antoniego. Potockiego jest nieważny, waluty nie otrzymałem. Wojciech Urbański. 9789-3-1

Zaginęła dziewczynka 3-letnia. Blondynka z niebieskimi oczami, w kołczykach, ubrana w białą barchankę w czarne paski i biały fartuszek. Uprasza się o odprowadzenie, Lipowa 40 m. 27. 9802

Zarząd 2-jej Aleksandrowskiej kasy pogrzebowej prosi W. P. członków, aby się stawili do kontroli z książeczkami do kasy na ul. Warszawską nr. 262, F. Durski. 9798-3-1

Zaginął pies buldog, żółty, młody, z czarną mordą. Proszę o zawiadomienie, ul. Nowo-Łągińska 18. Dobrze wynagrodzić. Ciesielski. 9793

Zaklet czarny aksamitny i różne bluzki do sprzedania Przejazd nr. 48 m. 12. 9019-d

Zdolna hafciarka poszukuje zajęć w domach prywatnych. Wiadomość w adm. Rozwoju dla „K. K”. 9672-5-4

3 pokoje z kuchnią 1-sze piętro zaraz do wynajęcia Spacerowa 41 (Promenada). d

3 pokoje z kuchnią z wygodami do wynajęcia zaraz tanio ul. Staro-Zarzewska 65. 9701-3-3

Zagubione dokumenty.

Antoni Mikołajczyk zagubił paszport, wyd. z gm. Puczniew gub. Piotrkowskiej. 9741-3-3

Antonina Janczak zagubiła paszport, wydany z gm. Bujny, gub. piotrkowskiej. 9799-3-1

Antonina Wiktor zagubiła kartę od paszportu, wydaną z fabryki Kopia. 9806

Antonina Glendek zagubiła kartę od paszportu, wydaną z fabryki F. Schmidta i Syna.

Bolesław Strzebiecki zagubił paszport, wydany z gm. Brus gub. piotrkowskiej. 9800-3-1

Chaim Meretyk zagubił paszport, wydany z magistratu m. Łodzi. 9795-3-1

Felicja Knul zagubiła książeczkę legitymacyjną, wydaną z gm. Łask, pow. łaskiego. 9807-3-1

Helena Maner zagubiła paszport, wyd. z gm. Łyszkowice pow. Łowickiego gub. Warszawskiej. 9827-3-1

Jan Cedzyński zagubił paszport wydany z gm. Długie, pow. brzezińskiego, piotrkowskiej g. 9794-3-1

Janina Bertram zagubiła paszport, wydany z gm. Żyrardów gub. warszawskiej. 9788-3-1

Józef Maciołek zagubił paszport, wydany z magistratu m. Łodzi. 9804-3-1

Jan Zawodniak zagubił kartę od paszportu, wyd. z Gązowni Miejskiej. 9705-3-3

Józef Pietrzak zagubił paszport, z gub. Piotrkowskiej pow. Łaskiego. 9704-3-3

Józefa Knul zagubiła książeczkę legitymacyjną, wydaną z gm. Łask, pow. łaskiego. 9808-3-1

Maryanna Kasprzak zagubiła kwit od paszportu, wyd. z fabryki Scheiblera. 9815-1

Paulina Helena Eizler zagubiła paszport, wyd. z Brzezina gub. Piotrkowskiej. 9746-3-2

Skradziono w tramwaju nr. 8 paszport, wydany przez magistrat łódzki na imię Aleksandra Miernika, pozwolenie na broń i weksel in blanco na rb. 100 wystawców Władysława i Wilhelma Bałuków. Prosi się zwrócić Pańska 39 Miernik za wynagrodzeniem. 5-1

Stefan Pardon zagubił kwit od paszportu, wydany z fabryki Grohmana. 9792-3-1

Tomasz Zambrzycki zagubił paszport, wydany z magistratu m. Łodzi. 9805-3-1

Władysław Kruszyński zagubił paszport, wyd. z gm. Łęka-wy gub. Piotrk. 9825-3-1

Władysława Dziwczapolska zgubiła paszport, wyd. z gm. Podębice pow. Łęczyckiego gub. Kaliskiej. 9782-3-2

Zaginął paszport, wyd. z gminy Bielawy pow. Łowickiego na imię Franciszka Chabelskiego. 9787-5-2

Zaginął paszport, na imię Władysława Grzegorzewy Kłodzkiej wyd. z gm. Barczew pow. Sieradzkiego. 9734-3-3

Zaginęła książeczka za № 45346 wyd. z Tow. Wzajemnego Kredytu Przem. Łódzkich Ewangelicka 15 na imię Leonii Redke, łaskawego znalazcę uprasza się o zwrot do adm. Rozwoju. 9715-5-3

Mieszkanie

składające się z 3 pokoiów z kuchnią oraz sklep od 1-go stycznia 1914 r. w całości lub oddzielnie do wynajęcia ul. św. Anny № 33. 3558

Okazyja! Z Niemiec Harcu
KANARKI

pierwszorządne śpiewaki w dzień i przy świetle tańca do sprzedania Hotel Niemiecki Średnia 1. 3560

Dr. P. LUKASZEWICZ

Zarzewska 36, (róg Sosnowej). Choroby wewnętrzne (sp. żołądkowe i dziecięce). Przyjmuje od 8-11 r. od 4-7 pop.

Dr. SONNENBERG

Choroby, skóry, dróg moczowych i weneryczne. Przeprowadził się: mieszka obecnie przy ulicy Zielonej № 8. Od 11-1 i 5-7 p.

Dr. Jan Cywiński
akuszer.

Piotrkowska № 192

Przyjmuje od 4-6 po poł. 5482

Przejazd № 3.

Telaf. 17-14

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ

mieszka obecnie Przejazd № 8, front, 1-e piętro. Przyjmuje od 9 p. - 12 i od 6-8 w.

Dr. med. Z. GOLC

Choroby skórne i weneryczne
ul. Mikołajewska 18.

Godziny przyjęć: od g. 9-12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz., w niedziele i święta od 9 do 12 i pół. Telefon № 20-60.

Choroby weneryczne
skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisław Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115.

Przyjm.: od 9-10 rano i od 5-8 wiecz., kobiety od 4-5. 1531-r.

Dr. med. Szwarcwasser
Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kiszek i przemiany materii (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Niezbędne dla diagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydziału krwi w laboratorium własnym. Od 1-1 rano i od 3-7 p. po południu. 11

Zdolna panienska

buchalterka poszukuje posady w jakimkolwiek biurze.

Łaskawe oferty: ul. Konstancyńska 84, Łukaszewski. 3554

Dr. med. Klemens Lipiński

Choroby wewnętrzne i dziecięce

przyjmuje od 8 i pół do 9 i pół rano i od 3 do 6. Wólczańska № 91. Tel. 25-91. 3524

TYLKO DZIŚ I JUTRO

po raz ostatni arcydzieło

Zoli-Germinal

w 8 wielkich aktach demonstrowane będzie przy cenach zwyczajnych

CASINO i ODEON.

SZYBKIE WZMOCNIENIE
CIAŁA I DUCHA, USPOKOJENIE NERWÓW
WZBUDZENIE APETYTU, POLEPSZENIE TRAWIENIA
HEMATOGENU Dr HOMMELA
zapewnia o
użycie
Dostać można we wszystkich aptekach i składach aptecznych.
proszony żądać, konieczne z nazwiskiem Dr HOMMELA
Literature i broszury ze zdjęciem lekarzy wysyłam bezpłatnie
Fabryka Hematogenu Dr HOMMELA SpA ul. Smoleńska 33

OGŁOSZENIE.

Zarząd drogi żelaznej Fabr.-Łódzkiej po-
daje do wiadomości, że niżej wymieniony bagaż i rzeczy
zapomniane lub zagubione w obrębie drogi, a nie odebrane
do dnia 1-go września 1913 r. będą przechowywane na st.
Łódź-Fabr. w ciągu 4-ch miesięcy od daty wymienionej, a
następnie na zasadzie Art. 40 i 90 Ustawy Ogólnej dróg
żelaznych Rosyjskich będą sprzedane przez publiczną licytację:

Bagaż ze st. Sosnowiec za Nr. Nr. 905, 921, 6832,
6893, 6781, 6854, 6901, 7438, 6983, 6925, 6975 i 7002,
Warszawa za Nr. Nr. 364, 8779, 9654, 1441, 1280, Klewań
za Nr. 182, Radomsk za Nr. 3307.

Rzeczy zapomniane w obrębie drogi żelaznej Fabr.-
Łódzkiej: Na st. Łódź-Fabryczna koszyk, drewnianka do ro-
let, palto letnie, parasol, laska, parasol, palto.

Na st. Koluszki chustka bawełniana. 3223

Ból głowy i Migrenę
z kikutem
natychmiast usuwa „Migreno-Nervosin“
bezwzględnie pewny i nieszkodliwy ro-
ślinny środek. Są już fałszyfikaty!
Więc żądać w aptekach i składach aptecz-
nych proszków wyrabianych tylko w Płoc-
ku i z podpisem wynalazcy A. Gaseckie-
go na każdym. Proszek 10 kop. 417

Nowoolwiony skład wędlin

salą do spożywania gorących wyrobów na miejscu, poleca
się uwadze Sz. publiczności.

Z poważaniem **JAN KIJAK,**
Piotrkowska 71, vis avis (Pasażu Meyera). 471

Jest do sprzedania majątek ziemski

Gruszyce w gub. kaliskiej, obszaru 14 włók, w tem 2 włóki łąk,
ziemia w kulturze. Dwór obszerny, ładny, budynki murowane, in-
wentarz żywy i martwy, wszystko w dobrym stanie. Ogród owo-
cowy, park, stawy. Położenie bardzo ładne. Stacja kolejowa 6
wiorst. Lasy gruszyckie i zagaje wolne od serwitutów obszaru
780 mórg, mogą być razem z majątkiem lub oddzielnie sprzedane.
Wiadomość no miejscu T. Stojowski, p. Błaszk. 3277

Pierwsza Lecznica Lekarzy Specjalistów

dla przychodzących chorych
ulica Piotrkowska 45, (róg Zielonej)

Chor. wewnętrzne	Dr. Szwarcwasser codz. od 10—11 i od 4 ¹ / ₂ —5 ¹ / ₂
Chor. chirurgiczne	Dr. Kantor codziennie od 2—3 i od 7—8 pop.
Chor. kobiece	Dr. Papierny codziennie od 3—4.
Choroby oczu	Dr. B. Donchin codziennie od 9—10 rano.
Chor. uszu gardła i nosa	Dr. Blum poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 1—2, piątek, sobota, niedziela od 9—10.
Chor. skórne i wen.	Dr. Prybalski. niedziela, wtorek, czwartek, piątek od 1 ¹ / ₂ —2 ¹ / ₂ , sobota, poniedziałek, środa od 8—9 wiecz.
Choroby dzieci	Dr. Lipszyc Codziennie od 1—2.

Analizy moczu, krwi, badanie mamek.

Porada dla niezamożnych 50 kop.

Zakład szewski W. GURSKIEGO

(Mikołajewska 32)

nagrodzony wielkim złotym medalem na wystawie rzem.-przemysło-
wej w Łodzi, w r. 1912. Poleca Sz. Klienteli obuwie wszelkiego
rodzaju, wykonane według ostatniej mody. Ceny przystępne. 3210

Redaktor odpowiedzialny St. Łapiński.

Z powodu choroby do sprze-
dania: 1) restauracja III rzę-
du w Łodzi. 2) Plac w Rudzie,
około jednej morgi, przy dwóch
ulicach i rzecze. 3) Osada we wsi
Swendowie około 30 mórg w tem
6 mórg ogrodu owocowego, 7
mórg łąki. 2 stawy, olszyny, rze-
ka. Wiadomość: Górny Rynek
w restauracji Wolskiego.
3586

Do jednej z większych

farbiarni i wykończalni

potrzebny jest zdolny młody
człowiek do nadzoru pralni
(Waschmeister).

Pism. oferty pod lit. „K. B.
300“ w adm. „Rozwoju“. 3550

Chrześcijański

warsztat reparacyjny instrumen-
tów muzycznych: skrzypiec, man-
dolin, gramofonów i t. p. nowe
struny w dobrym gatunku oraz
różne dodatki do sprzedania ta-
nio Przejazd 12 w podwórzu. 5538

Pracownia kapeluszy damskich

J. KAŁADULSKIEJ 3520

ULICA PRZEJAZD Nr 12

poleca duży wybór sezonowych fasonów
damskich: filcowych i jedwabnych oraz
przyjmuje obstatunki a także do prera-
biania kapelusze na najnowsze fasony:
pranie i farbowanie. Ceny umiarkowane.

Zakład

chirurgiczno - ortopedyczny D-ra Tomaszewskiego

Andrzeja 3. — Tel. 17-50.

Leczenie skrzywień kręgosłupa
i kończyn, chorób stawowych i
mięśni. Aparaty mechano-
terapeutyczne. Gimnastyka
lecnicza po urazach (nieście-
śliwych wypachach). Masaż wi-
bracyjny. Kąpiele elektryczno-
świetlne. 3218

Dr. W. Dutkiewicz

Choroby weneryczne,
skórne i dróg moczowych, ch
Ulica Nawrot 1, róg Piotrkowskiej.
9—12 i 5—8, panie 4—5.

Dr. med. W. KOTZIN

powrócił.
UL. PIOTRKOWSKA 71
Choroby serca i płuc,
Przyjmuje od godz. 10—11 rano
i od 4—6 po poł.
Na telefonu 21—19. 2597

Dr. Stanisław Lewinson

przeprowadził się na ul. Piotrkowską 87. Choroby wewnętrzne
płuc i serca. Przyjmuje
od 8—9 rano i od 5—7 po poł.
Telefonu Nr 8-10. 2554

Dr. Jelnicki

Choroby weneryczne, skó-
ry i dróg moczowych
ul. Andrzeja 17 tel. 1-70.
Przyjmuje: 9—12 i 5—8, pa-
nie 4—5. 1801

Dr. med. Bolesław Koz

PIOTRKOWSKA 56, tel. 32-62
choroby uszu, nosa, gardła
i chirurgiczne 1649
przyjmuje do 11 r. i od 4—7 popoł.

OGŁOSZENIE.

Zarząd drogi żelaznej Fabr.-Łódzkiej po-
daje do wiadomości, że niżej wymieniony bagaż i rzeczy
zapomniane lub zagubione w obrębie, a nie odebrane do
dnia 1 sierpnia 1913 roku będą przechowywane na st. Łódź
Fabr. w ciągu 4-ch miesięcy od daty wymienionej, a następ-
nie na zasadzie Art. 40 i 90 Ustawy Ogólnej dróg żelaznych
Rosyjskich będą sprzedane przez publiczną licytację:

Bagaż ze st. Końskie za Nr. 5556, Włocławek za
Nr. 2858, Charków za Nr. Nr. 2797 i 2799, Gniwań za
Nr. 173, Warszawa za Nr. Nr. 7989 i 8494.

Rzeczy zapomniane w obrębie drogi żelaznej Fabr.-
Łódzkiej: Na st. Łódź Fabryczna fotografie, portfe w któ-
rym paszport na imię Szapiro i kwity na Wintra wyrok
Mizela, kwity z T-wa Asekuracyjnego, 2 weksle i inne no-
tutki, 2 książeczki Oszczędnościowe na imię Wacława Fran-
ciszka i Ludwika Bartosiewiczów, paczka krochmalu, torba
w niej damskie grzebienie, parasolka, laska i laska.

Na st. Koluszki: laska, parasol, laska żółta trzcinowa,
laska, parasol, peleryna gumowa stara, 2-e paczki w nich
kawałki czarnego materiału, 2 rękawiczki czarne damskie.

Na Nadwiślańskim per. torba i stara marynarka, ka-
pelusz słomiany. 3221

Dr. med. S. Aronson

były asystent klinik berlińskich.
Piotrkowska 120. Tel. 51-82.
Akuszeria i choroby kobiece.
Przyjmuje od 9—11-ej i od 5—7-ej w.
W niedziele od 10—12. 1437

Dr. L. PRYBULSKI

Ul. Południowa Nr 2, telefon. 13-59
Specjalność syphilis choroby skórno, wło-
sów, (kosmetyka lekarska), weneryczno
moczopłciowe i niemocy płciowej Leczenie
syphilisu salvars. Ehrlich-Hata „606 i 914“
(wśródżylne). Godziny przyjęć: od 8—1
i od 4—9, dla pan od 5—6. Dla pan
osobna poczekalnia. 2778

Dr. A. S. Tenenbaum

powrócił.
Piotrkowska Nr 145, tel. 24-16.
Choroby wewnętrzne, żołądka i
kiszek. 3300
Przyjmuje: o-ej do 9-ej rano i od 5-e
g do 6 po południu.

D' Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przyjm.: od 8—9 i pół rano i 5—6
pół. po poł. w niedzielę i święta:
tylko rano od 8—10

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczopłc.
Go dziny przyjęć: 10—1 i 6—8
Dla pan 5-6. Poczekalnia oddziel-
na. W niedziele od 8—1-ej.
Krótka 5, telef. 26-50. 1837

Dr. H. Sadkowski

Piotrkowska 120.
Przyjmuje z chorobami wewnętr-
nymi (spec. żołądka i kiszki).
Codziennie od 10—11 rano i od 4
o 6 po poł. Telef 23-10. 2532

Dr. H. RUEGER

Nawrot Nr 1.
Choroby wewnętrzne. Od godz.
4—6 po poł. 2095

Dr. B. CZAPLICKI

ordynator szpitala Anny-Maryi
Piotrkowska Nr 120.
Telefon 32-33.
Przyjmuje od g. 11—12 rano i od
5—6¹/₂ p. p. w niedziele i święta
od 10—11 rano. 3447

Dr. LITMANOWICZ

Krótka 12.
Choroby nerek, pęcherza,
cewki i t. p.
Przyjmuje do 10 rano i od 4—8.
Telefon 18-61. 3011

Dr. Wacław Bernard

choroby weneryczne, dróg mo-
czowych i skóry. Spacerowa
40 przy Andrzeja (9—1 i 5—8).

Dr. S. SZNITTKIND

Średnia 3.
Specjalista chorób skórnych,
wenerycznych (stosuje 606), ko-
smetyki lekarskiej (włosy, twarz,
etc). 1117

Dr. M. PAPIERNY

akuszeria i choroby ko-
biece, b. ordynator Warszaw.
Uniwers. kliniki akusz., przyjmu-
je od 10—11 rano i od 4¹/₂—6¹/₂,
po poł. Południowa 25, telefon
16-85. 2735

Dr. med. P. Langbard

Zawadzka 10.
b. asystent kliniki berlińskiej. Spo-
cjalista chorób: wenerycznych,
skórnych, włosów, niemocy płciowej
Przy leczeniu syphilisu stosowa-
nie preparatu „606“—„914“. Le-
czenie za pomocą elektryczno-
ści (elektroliza). Masaż vibra-
cyjny. Badanie nerek, pęcherza i
kanału. Endoskopia i cystoskopia.
Badanie krwi przy syfilisie.
Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—8.
Dla pan od 4-ej do 5-ej.

Dr. med. Zand-Tenenbaumowa

Piotrkowska 145, tel. 24-16.
Akuszeria, choroby kobie-
ce i narządów moczowych
(cystoskopia i ureteroskopia).
Przyjmuje od 8-ej do 6-ej. 1714

Dr. Jan Cadarski

Akuszeria,
choroby chirurgiczne i kobiece
przyjmuje do 10 r. i 4—6 po poł
ul. Cegielińska 9 m. 4. 3526

Dr. Alfred Hejman

choroby uszu nosa i gardła
Zachodnia 57.
Tel. 33-34 (od 9—10 od 4—6).
2917

Dr. BOGUSŁAWSKI

b. ordynator szpitala św. Ducha
w Warszawie. Choroby ko-
biece. Godziny przyjęć od 4—6.
2767 Przejazd Nr. 30

Dr. Leon Wacław Olszewski

Choroby wewnętrzne. Ewange-
licka 5, przyjmuje do 10-ej rano
i od 4—6 po poł. 3039

W tłoczn. „Rozwoju“ Przejazd 8.

Wydawca W. Czajewski.